

انتر اکنز (Anthrachnose) مو

Gloeosporium ampelophagum (Pass.) Sacc.

این بیماری یکی از امراض خطرناک مو است و در اروپا - امریکای شمالی - جنوب آفریقا - استرالیا - نیوزلاند، و غیره شیوع دارد.

در ایران برای اولین دفعه در تاریخ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۲۷ (پنجم ماه مه ۱۹۴۸) در گنبد قابوس در باغ مشرف به ساختمان گنبد بوسیله اینجانب مشاهده شده است تمام موهائیکه در این باغ میوه بطور پراکنده وجود داشته و بالغ بر ۱۵ پایه میشدند مبتلا باین بیماری بودند و چون در این شهر باغات میوه خصوصاً مو خیلی نادر است تصور می‌رود دانه انتشار آن وسیع نباشد. درختان مبتلا هنوز گل نکرده ولی تمام جوانه ها و برگهای جوان شدیداً آلوده بودند. تاکنون معلوم نیست که این بیماری از کجا بایران آمده ولی چیزی که محقق است اینست که در گنبد قابوس بعلمت اینکه احداث باغات میوه مخصوصاً کشت مو در این اواخر مرسوم شده بومی نبوده است و چون در نقاط دیگر ایران هم این بیماری مشاهده نشده بنابر این محققاً از خارج باین کشور آمده است و در صورتیکه این بیماری در ایران انتشار پیدا کند نقطه ای که از لحاظ مرطوب بودن بیشتر در معرض خطر است نواحی آذربایجان است.

قارچ مسبب این بیماری اولین دفعه در سال ۱۸۷۳ بوسیله دوباری (de Bary) شناخته شده و آنرا *Sphaceloma ampelinum* نامید

اسم مشهور امروزی آن *Gloeosporium ampelophagum* (Pass.) Sacc. می باشد.

علائم خارجی بیماری :

این بیماری بتمام قسمتهای هوایی و جوان مو صدمه میزند. در روی قسمتهای سبز نبات در

وهله اول لکه های قهوه ای رنگ کمی گود که از حاشیه بر آمده تیره ای احاطه شده بوجود آمده ونمو میکند این قسمتها با تمام برگهای مبتلا خشک شده وسوخته بنظر میآید همچنین در روی جوانه های پیرتر بیماری بقسمتهای داخلی پیش رفته چوب را خراب کرده وجوانه بزودی خشک میشود .

شکل خارجی لکه ها در روی ساقه های جوان بیضی ودر طول محور ساقه کشیده اند . بالاخره نمو این لکه ها بوسیله طبقه چوب پنبه ای محدود میشود . اغلب از آنجائیکه قسمتهای مبتلا قادر نیستند نمو طبیعی خود را ادامه دهند در اثر رشد ونمو قسمتهای سالم ساقه ها شکل طبیعی خود را از دست میدهند .

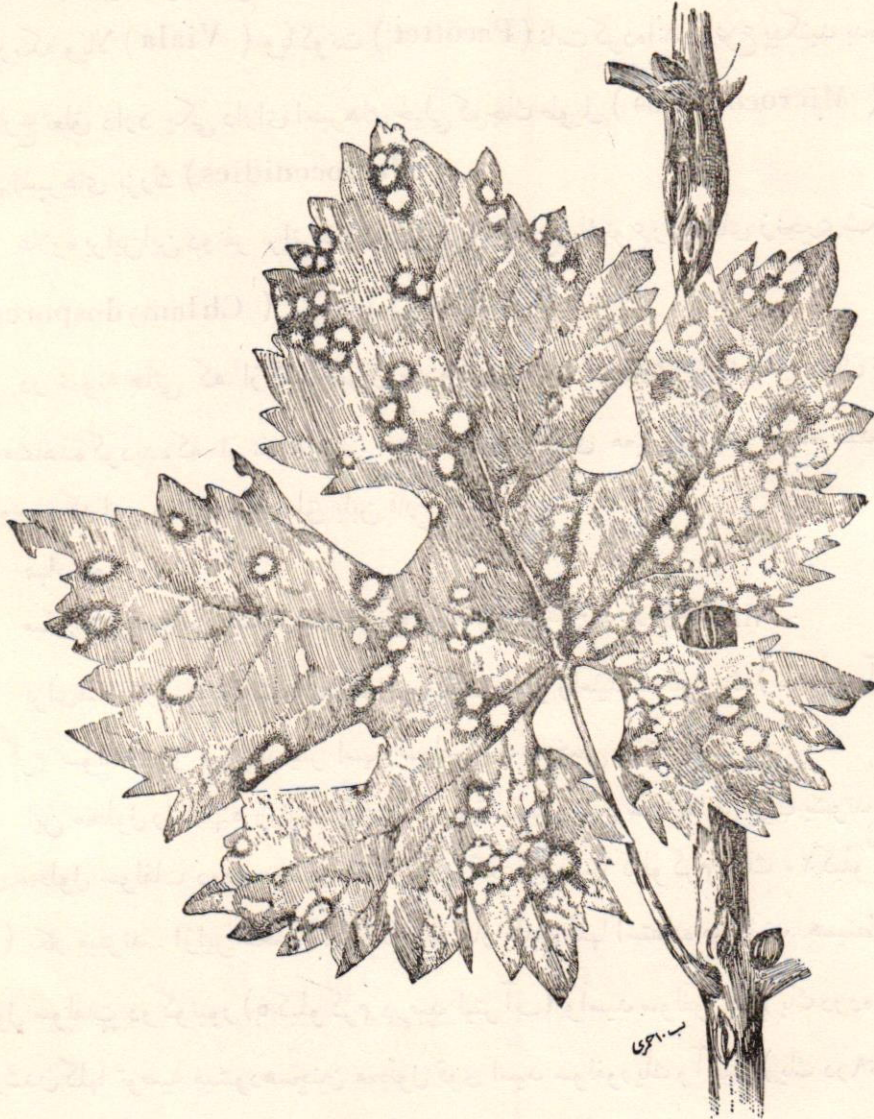
همچنین در روی دمبرگها وپیچکهای موزخمهایی شبیه به لکه های فوق دیده میشود . در روی برگها لکه ها در مرحله اول شباهت زیادی بلکه های روی جوانه ها داشته ولی بزودی بیماری تمام ضخامت برگ را فرا میگیرد . لکه ها در روی برگ مدور بوده ودر صورتی که برگ خیلی جوان باشد قسمتهای آفت دیده خشک شده میریزند بطوریکه برگ منظره سوراخ سوراخی پیدا میکند برگهای مبتلا نیز ممکن است در اثر عدم تساوی نمو قسمتهای مختلف شکل طبیعی خود را از دست بدهند .

در روی حبه ها بیماری بشکل لکه های گرد قهوه ای رنگی که از حاشیه تیره ای احاطه شده ظاهر میشوند و اغلب ممکن است چند لکه باهم ارتباط پیدا کرده لکه بزرگ نامنظمی را بوجود بیاورند .

خسارت بیماری در روی حبه ها اغلب منحصر بتولید این لکه ها در روی پوست بوده وقسمت داخلی حبه نمو طبیعی خود را کرده وسالم میماند .

تخمندانهای جوان هم قبل از اینکه گلها کامل شوند ممکن است آلوده گردند . شرایط مساعد برای رشد ونمو این قارچ در مرحله اول رطوبت میباشد . انبوهی موستان و کمی درجه حرارت نیز خیلی کمک میکند معمولا در بهارهای مرطوب بیماری بشدت بروز کرده ودر تابستانهای خیلی گرم بکلی از بین میرود .

حساسیت انواع مختلفه مودر مقابل این بیماری یکسان نبوده در کشورهای خارجی در نقاطی که این بیماری شیوع دارد از انواع مقاوم استفاده مینمایند. (ش ۹)

ش ۹- آتراكنز Fig. 9- *Gloeosporium ampelophagum* (Pass.) Sacc. (Original).

علائم میکروسکوپی بیماری:

در موقعی که محلهای مبتلا قهوه‌ای رنگ و خشک شدند قشر خارجی آنها شکاف خورده و هاگهای يك ياخته‌ای با بعد ۵ ر ۳ - ۵ ر ۲×۶ میکرون آزاد میشوند این هاگها عامل انتشار بیماری می باشد.

دوباری (de Bary) در روی لکه های این بیماری در موقع زمستان پیکنید هائی (Pyknides) پیدا کرده ولی تعلق آنها را باین بیماری ثابت نکرده است .
 آنطوریکه ویالا (Viala) و پاکوتت (Pacottet) ثابت کرده اند دو نوع پیکنید بدوره نموی این قارچ تعلق دارد یکی دارای اسپرهای خیلی کوچک طویل (Microconidies) و دیگری دارای اسپرهای بزرگ (Macroconidies) .
 علاوه بر این این دو نفر بر اثر کشت مصنوعی این قارچ یک نوع رشته های زنجیری شکل موسوم به (Chlamydospores) نیز پیدا کرده اند .

در نمونه هائی که از گنبد قابوس جمع آوری شده در روی شاخه های جوان نیز پیکنید هائی مشاهده گردیده که از نقطه نظر جوان بودن ها گهای معینی در آنها دیده نشده و احتمال کلی میرود که این پیکنید ها متعلق باین قارچ باشد .

مبارزه :

مبارزه برضد این بیماری در دو موقع صورت میگیرد : زمستان و بهار .

برای مبارزه زمستانه استعمال محلول سولفات دوفر و اسید سولفوریک (۱۰۰ لیتر آب ۳۰-۴۰ کیلو گرم سولفات دو فرویک لیتر اسید سولفوریک) خیلی مؤثر است .
 این محلول را با کهنه روی ساقه ها مالیده بقسمیکه تمام ساقه ها مرطوب بشوند در استرالیا بجای محلول سولفات دوفر محلول غلیظ بردو (کات کبود ۲۰ کیلو گرم آهک ۲۰ کیلو گرم آب ۴۰ لیتر) بکار میبرند . از این محلول کمی قبل از باز شدن گلها استفاده مینمایند . همینطور استعمال محلول سولفات دو کوئیور (۵ کیلو گرم درصد لیتر آب) و اسید سولفوریک (یک درده) کمی قبل از باز شدن گلها توصیه میشود همچنین محلول قوی اسید سولفوریک و آهک (یک در ۹ تا یک در ۱۲) میتواند برای معالجه زمستانه استعمال شود .

بعد از باز شدن گلها بعضی از محلولهای رقیق از قبیل محلول بردو (کات کبود ۶ کیلو گرم آب ۴۰ لیتر) بکار برده میشود .

طبق عقیده راواس (Ravaz) کودهای شوره ای آهکی و بطاسی رشد و نمو مورا جلو میاندازد .
 برای ضد عفونی کردن نهالهای مو آنها را میتوان در محلول ۲۵-۳۰ درصد سولفات دوفر فرو کرد .